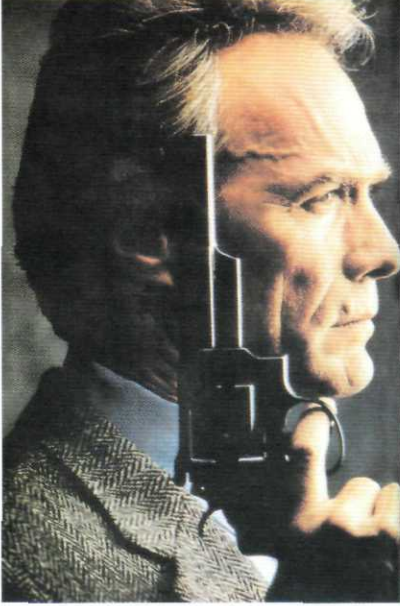

SPAGETTİ WESTERNLERDEN OSCAR'LI YÖNETMENLİĞE

CLINT EASTWOOD

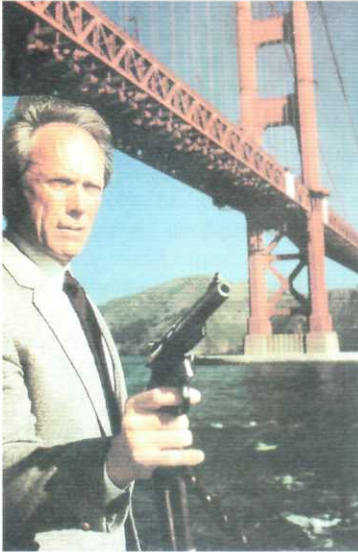
Oyunculuğa televizyondaki western filmleriyle başlayan Clint Eastwood, kısa zamanda dünyaca ünlü bir yıldız haline geldi. Kariyeri boyunca oyunculuğun yanı sıra yapımcı ve yönetmen yönleriyle de ön plana çıkan aktör, uzun boylu, sessiz ve kaba kovboy tiplmesiyle 1960'lı yılların sinemasında bir ikon haline geldi.

31 Mayıs 1930 / San Francisco doğumlu olan ve çocukluğunun büyük bir kısmını California'da geçiren aktör, liseyi bitirdikten sonra Oregon'da kerestecilikle uğraştı, hatta bir ara orduda yüzmeye öğretmenliği bile yaptı. Los Angeles Şehir Koleji'nde eğitim gören aktör, Universal ile anlaşarak 1955 yılında "Francis in the Navy" adlı filmde rol aldı. Pek çok B-tipi filmde rol alan aktör, New York'a geçti ve 1959-1966 yılları arasında western TV dizisi "Rawhide"da oynadı.

Televizyonda edindiği tecrübeyle birlikte oyunculuğunda minimalist bir üslup yakalayan Eastwood, Avrupa'ya geçti ve spagetti western türünün unutulmaz yönetmeni Sergio Leone'nin spagetti üçlüsünde oynadı. 1964 yılında "Bir Avuç Dolar İçin" (A Fistful of Dollars) ile "herkes ya zengin olur ya da ölür" temasından yola çıkarak kanlı kovboy filmleri serisine başlayan aktör, başı boş gezen ve acımasız Amerikalı kovboy portresiyle dünyaca üne kavuştu. İki yıl sonra "Birkaç Dolar İçin" (For A Few Dollars More) ve efsane "İyi, Kötü ve Çirkin" (The Good, The Bad and The Ugly) filmlerinde oynayan aktör, revizyonist western türünün klasiklerine imza attı. Seyirciler bu filmlerde yaratılan sessiz kahramanı sevdiler, ne kadar az konuşursa etkisi de o kadar güçlü oluyordu sanki... Clint'in sessiz ama anlamlı duruşları Leone'nin de görsel üslubuyla birleşerek Eastwood'un ilk sinemasal ikonunu yarattı. Güneşten kısılmış ifade-

siz gözleriyle hiçbir şeyden etkilenmeyen bir süper kahramandı o... Hiç kimseyle ilişkisi olmayan yalnız bir adamdı. Klasik Amerikan westerninde çok kötü durabilecek bu kovboy tipi Leone'nin spaghetti westernlerine çok uygundu. Aksiyon, abartı, şiddet, müzik, bol bol kan ve ironi... Bu ironinin doruk noktasında da kurşunların arasında ifadesiz yüzle dolaşan Clint Eastwood duruyordu.

Ülkesine geri döndükten sonra 1968 yılında "Coogan's Bluff" da canlandırdığı akıllı şehirli kovboy tiplemesiyle, filmin yönetmeni Don Siegel ile uzun bir iş arkadaşlığına ilk adımını attı. Siegel'in 1971 yapımı "Dirty Harry" adlı filminde canlandırdığı "Kırlı Harry Callahan" adlı polis karakteriyle ikinci bir efsane daha yaratan aktör, bu ölümsüz ve kural tanımaz polis karakterini 1983 yapımı "Sudden Impact" adlı filmde tekrarladı. Bizde Kırlı Harry diye bilinen bu karakter Eastwood'un bütün meslek hayatı boyunca canlandırdığı en tartışmalı karakterlerden biriydi. Harry Callahan sinema tarihinin en sert polisiydi. Sistem kendi katı ahlakına uymuyorsa kendi kurallarını yaratmaya hazır bir adamdı. Bu karakter de, spaghetti westernlerde canlandırdığı tip gibi kısa sürede popüler bir ikon haline geldi. Şüphesiz "Dirty Harry" günümüz sinemasına

kadar uzanan başka birçok kahramanı da etkiledi. Eastwood'u sinema tarihinde bugünkü yerine oturtan asıl olarak Kırlı Harry'den sonra yaptığı işler. Bugün Eastwood deyince akla sadece bir yıldız değil, bir sinema yönetmeni de geliyor.

Adil erkek portreleri çizmeye devam eden aktör, aksiyon filmlerinin yanı sıra "Every Which Way But Loose" (1978) ve "Any Which Way You Can" (1980) gibi popüler komedi filmlerinde rol aldı. Daha çok içe dönük yaşayan ve insanlarla iletişim kurmakta güçlük çeken maço erkek tiplmeleriyle öne çıkan Eastwood, 1988 yılında "Bird" adlı filmde jazz müzisyeni Charlie Parker'ı canlandırdı.

1980'lerle birlikte sinema endüstrisindeki albenisini kaybetmeye başlayan aktör, 1988 yılında "The Dead Pool" ile beşinci kez Kırlı Harry karakterini oynadı. Ardından "The Rookie" ve "White Hunter, Black Heart" gibi başarısız yapımlarda yer alan aktör, oldukça ilginç bulunan "The African Queen" adlı yarı kurgusal bir filmde yer aldı. 1992 yılında başrolünde kendisinin yanı sıra Morgan Freeman'ın da yer aldığı "Unforgiven"ın yönetmenliğini üstlenen Eastwood, o dönem En İyi Film ve En İyi Yönetmen dallarında Oscar kazandı. Aktörün daha önce birlikte çalıştığı Don Siegel ve Sergio Leone gibi usta yönetmenlere ithaf ettiği film, 100 milyon dolar gibi yüksek bir gişe hasılatı elde etti. Film, Vaşşi Batı günlerinde küçük bir Amerikan kasabasında, bir kovboyun zavallı bir fahişenin suratını dağıtmasıyla başlar. Şerif Little Big Daggett (Gene Hackman) için bu önemli bir olay değildir. Suçlu ve hemпасına ceza vermeye gerek görmez. Herhalde o da fahişelerin sözü dinlenmesi ve yemini kabul edilmemesi gerektiğine inananlardandır!.. Ama kentte herkes gibi işlerini yaparak ekmecek küçük bir kazanç "kızlar" buna razı olmazlar. Arkadaşları, sermayesi demek olan yüzünü kaybetmiştir. Aralarında 1000 dolar toplayarak "cezalandırıcı" birini ararlar. Bir zamanların hızlı silahşörü Bill Munny'nin ilgisini çeker bu ödül... Munny (Clint Eastwood) çok sevdiği bir kadınla evlenmiş, ama onun ölümünden sonra iki çocuğuyla köşesine çekilmiş, sade bir çiftçi hayatı sürmektedir. Silahı da, bir zamanlar elinin titremesine neden olan içkiyi de çoktan bırakmıştır. Ama herhalde eline yeniden silah al-

mak için gizli bir istek duyan Munny, bu ödülü bahane ederek kuşanır. Yanında yaşlı zenci dostu Ned Logan (Morgan Freeman) ve uzağı iyi göremeyen bir ufaklık, Kid vardır (Jaimz Woolvett). Üç kişilik ekip, Big Whiskey kasabasına gelir ve iki haydudu ararlar. Ancak iş zor gözükmektedir: İki kafadarın eski güç ve yetenekleri çoktan yitip gitmiştir, genç oğlan ise çok deneyimsizdir. Buna karşın, işi başarır ve iki haydudu temizler. Ama onların fahişeye yaptıklarına sesi çıkmayan işkenceci ve psikopat şerif, Ned'i işkenceyle iyice benzetir. Munny'nin şerifle son bir kez karşılaşıp ölümüne vuruşmak için artık birden çok nedeni vardır: Eski bir dostun intikamını almak, yasa adamı kılığına bürünmüş kötülüğe karşı çıkmak ve başta kendisi herkese, hala eli silah

tutan yürekli bir silahşör olduğunu kanıtlamak... Affedilmeyen, sanki western tarihinin farklı ve çelişkili dönemlerinin en tipik öğelerini birleştirmiş gibi durur. Klasik western, 1950'lerin psikolojik westerni, son yılların ilerici westernleri ve de anti-western gibi yan türler ve akımlar, bu filmde uyum içinde kaynaşarak yeni ve değişik bir tada ulaşırlar. Durumlar, olaylar ve kişilikler ilk bakışta klasik westerni çağırır. Ancak çok iyi işlenmiş özgün bir David Webb Peoples senaryosu aracılığıyla, kahramanların yüreğine doğru derinlemesine dalar film... Öte yandan bu, kuşkusuz westernin modern, yenileyici bakışıdır. Efsaneye mesafeye bakar, onu ayrıştırır, eleştirir, klasik westerni tüm klişeleri, kahramanlık anlayışı, kaba gücü yüceltme tutkusu ve maçoluğuyla birlikte yargılar Eastwood...

Ve bu yapı içinde bireyler, en klasik western durumlarını bir tiyatro sahnesindeki gibi belli bir törensellik içinde, düşünüp tartışarak yaşarlar. Şiddet ve hız yerini bilince, düşünme ve irdelemeye bırakmıştır. Tüm bir Vahşi Batı efsanesi, tüm mitoslarıyla birlikte çiğnenip geçilir. Kahraman yoktur ortada... Sadece yorgun, bezgin, sefil, pislik içinde insanlar vardır: Ter kokuları neredeyse salona yayılan... Silahın hangi yanında olurlarsa olsunlar korkan, ürken, neredeyse altına eden, tüm zayıflıkları ve zavallılıkları içinde beliren insanlar. Gerçek Vahşi Batı da olasılıkla böyleydi!.

1993 yılında "In the Line of Fire" adlı filmde Gizli Servis görevlisini canlandıran aktör, usta bir katili canlandıran John Malkovick ile çok muhteşem bir oyunculuk sergiledi. Yönetmenliğini ünlü yönetmen Wolfgang Petersen'in üstlendiği film, birkaç ay içerisinde 100 milyon mark gibi bir hasılat yakalayarak aktörün son dönemdeki ikinci büyük ticari başarısı oldu. 1993 yılında "A Perfect World" adlı filmin yönetmenliğini üstlenen Eastwood, bir kanun kaçağıyla, onun kaçırdığı küçük çocuk arasındaki duygusal ilişkiyi ele aldı. Aktör, filmde Kevin Costner'in canlandığı kanun kaçağını yakalamaya çalışan bir polisi canlandırdı.

Bu filmin ardından pek çok orta seviyeli filmde rol alan aktör, yönetmenliğini yaptığı "Midnight in the Garden of Good and Evil" ile dikkatleri üzerine çekti. John Berendt'in gerçek bir olayı ele alan aynı adlı kitabından uyarlanan film, Savannah'da yaşanan bir cinayet davasını konu alıyordu. Eastwood, 1999 yılında insanı son ana kadar şüphede bırakan gerilim filmi "True Crime"ın yönetmenliğinin yanı sıra yapımcılığını da üstlendi. Aktör, Tommy Lee Jones, Donald Sutherland ve James Garner gibi usta oyuncuların da bir araya geldiği "Space Cowboys" adlı bir uzay macerasının yönetmenliğini üstlendi.

Son filmi Gizemli Nehir (Mystic River) filminin senaristi Brian Koppelman, başrol oyuncularına ise Sean Penn, Tim Robins, Kevin Bacon, Laurence Fishburne. Bu film Fransızların En İyi Yabancı Film dalında César Ödülünü kazandı. Ve aynı zamanda En İyi Film ve En İyi Yönetmen dallarında Oscar adayı oldu.

FİLMOGRAFİ

AKTÖR

- 2002: Blood Work
- 2000: Space Cowboys / Uzay Kovboyları
- 1999: True Crime / Gerçek Suç
- 1997: Midnight in the Garden of Good and Evil
- 1997: Absolute Power / Mutlak Güç
- 1995: The Bridges of Madison County / Yasak İlişki
- 1993: A Perfect World / Mükemmel Dünya
- 1993: In the Line of Fire
- 1992: Unforgiven / Affedilmeyen
- 1990: The Rookie / Çaylak
- 1990: White Hunter, Black Heart / Beyaz Avcı Kara Yürek
- 1989: Pink Cadillac / Pembe Cadillac
- 1988: Bird
- 1988: The Dead Pool
- 1986: Heartbreak Ridge
- 1985: Pale Rider
- 1984: Tightrope
- 1984: City Heat
- 1983: Sudden Impact
- 1982: Honkytonk Man
- 1982: Firefox
- 1980: Any Which Way You Can
- 1980: Bronco Billy
- 1979: Escape from Alcatraz / Alcatraz'dan Kaçış
- 1978: Every Which Way But Loose
- 1977: The Gauntlet
- 1976: The Enforcer
- 1976: The Outlaw Josey Wales
- 1975: The Eiger Sanction
- 1974: Thunderbolt and Lightfoot
- 1973: Magnum Force
- 1973: Breezy
- 1973: High Plains Drifter
- 1972: Joe Kidd
- 1971: Dirty Harry / Kirli Harry
- 1971: Play Misty for Me
- 1971: The Beguiled
- 1970: Two Mules for Sister Sara
- 1970: Kelly's Heroes
- 1969: Paint Your Wagon
- 1969: Where Eagles Dare
- 1968: Coogan's Bluff
- 1968: Hang 'em High
- 1966: The Witches
- 1966: The Good, the Bad and the Ugly / İyi Kötü Çirkin
- 1965: For a Few Dollars More / Birkaç Dolar İçin
- 1964: A Fistful of Dollars / Bir Avuç Dolar İçin
- 1958: Ambush at Cimarron Pass
- 1958: Lafayette Escadrille
- 1957: Escapade in Japan
- 1956: The First Traveling Saleslady
- 1956: Away All Boats
- 1956: Star in the Dust
- 1956: Never Say Goodbye
- 1955: Tarantula
- 1955: Lady Godiva
- 1955: Francis in the Navy
- 1955: Revenge of the Creature

YÖNETMEN

- 2003: Mystic River / Gizemli Nehir
- 2000: Space Cowboys / Uzay Kovboyları
- 1999: True Crime / Gerçek Suç
- 1997: Midnight in the Garden of Good and Evil
- 1997: Absolute Power / Mutlak Güç
- 1995: The Bridges of Madison County / Yasak İlişki
- 1993: A Perfect World / Mükemmel Dünya
- 1992: Unforgiven / Affedilmeyen
- 1990: The Rookie / Çaylak
- 1990: White Hunter, Black Heart / Beyaz Avcı Kara Yürek
- 1988: Bird
- 1986: Heartbreak Ridge
- 1985: Pale Rider
- 1983: Sudden Impact
- 1982: Honkytonk Man
- 1982: Firefox
- 1980: Bronco Billy
- 1977: The Gauntlet
- 1976: The Outlaw Josey Wales
- 1975: The Eiger Sanction
- 1973: Breezy
- 1972: High Plains Drifter
- 1971: Play Misty for Me

ÖDÜLER

- 2003: César: En İyi Yabancı Film Ödülü
- 1998: Producers Guild of America: David O. Selznick Theatrical Lifetime Achievement Ödülü
- 1998: Honorary César: Directorial Achievement Ödülü
- 1996: American Film Institute: Life Achievement Ödülü
- 1994: Academy: Irving G. Thalberg Memorial Ödülü
- 1993: American Cinema Editors Golden Eddie
- 1993: British Film Institute Fellowship
- 1992: Directors Guild of America: Theatrical Direction, Unforgiven
- 1992: NATO/ShoWest: En İyi Yönetmen, Unforgiven
- 1992: OSCAR: En İyi Yönetmen, En İyi Film, Unforgiven
- 1992: Golden Globe: En İyi Yönetmen, Unforgiven
- 1992: National Society Film Eleştirmenleri: En İyi Yönetmen, En İyi Film, Unforgiven
- 1992: Los Angeles Film Eleştirmenleri Derneği: En İyi Aktör, En İyi Yönetmen, En İyi Film, Unforgiven
- 1988: Golden Globe: En İyi Yönetmen, Bird
- 1988: Cannes Film Festivali: Technique Ödülü, Bird
- 1988: Hollywood Yabancı Basın Derneği: Cecil B. DeMille Ödülü
- 1970: Golden Globe: World Film Favorite (Male)

Türkiye'nin bereketli topraklarının güvenli markası

TEMA VAKFI ÜRÜNLERİ

EKOLOJİK ÜRÜNLER

Ç.K.ÜZÜM
KAYISI
İNCİR
ERİK
ELMA
FINDIK
CEVİZ
KURU DOMATES
KURU FASÜLYE
NOHUT
BULGUR
YEŞİL MERCİMEK
KİMİZİ MERCİMEK
PİRİNÇ
BUĞDAY
UN

MEYVE VE BİTKİ
ÇAYLARI
YEŞİL ÇAY
IHLAMUR
ADAÇAYI
MELİSA
ISIRGAN OTU
KUŞBURNU
BÖĞÜRTLEN

DOĞAL VE KATKISIZ BALLAR
KEKİK - GEVEN BALI
KESTANE BALI
ÇİÇEK BALI

Çayır Çimen Sk. Emlak Kredi Blokları A-2 Blok D:10
Levent 80620 İstanbul-TURKEY
Tel: +90 212 283 78 16 (pbx) Fax: +90 212 284 80 09
www.tema.org.tr e-mail: tema@tema.org.tr